

Lisa 4: Taimekasvatuse valdkond 2024. aastal

Taimekasvatuse valdkonnas toimus ÜhendPIP-2 raames kokku 5 üritust ja ilmus üks teabematerjal.

- 7. märts konverents Agronoomia 2024
- 21. märts Seemneseminar
- 28. märts Taastava põllumajanduse infopäev / Teadlik noor põllumajanduses
- 18. aprill Turvasmuldadel majandamine ning maaparandussüsteemid keskkonna- ja kliimaeesmärkide kontekstis
- 24. aprill Säästlik taimekaitse Talust taldrikule eesmärkide valguses
- kogumik Agronoomia.

Konverents Agronoomia 2024

Toimumise aeg: 7. märts 2024

Koht: hübriidkonverents veebis ja Eesti Maaülikoolis, Kreutzwaldi 1a, Tartu

Korraldaja: Eesti Maaülikool ja Maaelu Teadmuskeskus

Osalejad: registreerus 244 osalejat neist osales 133 kohapeal ja 142 veebis

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/agronoomia-2024/>

- <https://pk.emu.ee/teadusinfo/konverents-agronoomia/agronoomia2024/>
- järelvaadatav: <https://video.emu.ee/agronoomia-2024/>

Eesmärk: Olulised teemad järjest enam keskkonda arvestava majandamise juures on mitmekesisus ja läbi selle põllumajanduse keskkonnamõju vähendamine. Vaadati, kuidas avaldavad mõju põllumajandustoodangule enam mitmekesisust rõhutavad agrotehnoloogilised võtted.

Kirjeldus: Konverentsil avardas kuulajate maailmapilti EL-is ja Eestis planeeritavatest poliitilistest muudatustes Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi asekanstler Madis Pärtel. Poliitilised otsused mõjutavad tootjate otsuseid järjest enam ja seega on oluline, et tootjaorganisatsioonid saaksid ka sisuliselt kaasa rääkida põllumajandusvaldkonda reguleerivate õigusaktide koostamisel.

Põllukultuuride mitmekesisuse positiivsetest aspektidest ja käimas olevatest uurimustest rääkisid Evelin Loit-Harro Eesti Maaülikoolist ja Merili Toom Maaelu Teadmuskeskusest. Põhjalikumalt käsitleti eriti aktuaalset kasvuhoonegaaside teemat. Kui siiani on kasvuhoonegaaside teemat käsitletud peamiselt loomakasvatuse ja taimekasvatuse valdkonnas, siis Steffen Noe Eesti Maaülikoolist on keskendunud metsades toimuvale.

Huvitavat teemade käsitlemist pakkus ka tootjate paneeldiskussioon. Põllumajandustootjad lahkasid taimekasvatuse praktilisi probleeme ja oli näha et kogemused olid väga erinevad. Sellistes aruteludes kuulub ka kõrvalseisja põllumajanduse argipoollest, kui palju peavad tootjad kulutama aega bürokraatiale ja kas selle kõrvalt jääb üldse aega põllutööde tegemiseks.

Välisesinejad olid Saksamaalt ja Leedust. Saksamaalt rääkis Kathrin Grahmann põllumajandusmaastikest ja nendega seotud tegevustest. Milline on koostöö maastike mitmekesisuse kujundamisel põllumajandustootjatega ja milliseid võimalusi mitmekesistamine endaga kaasa toob. Leedust rääkis leva Olechnaviciute biotõrje arengutest, kuidas vähendada kemikaalide kasutust ja millised on bioloogilised võimalused sünteetiliste taimekaitsevahendite asendamiseks.

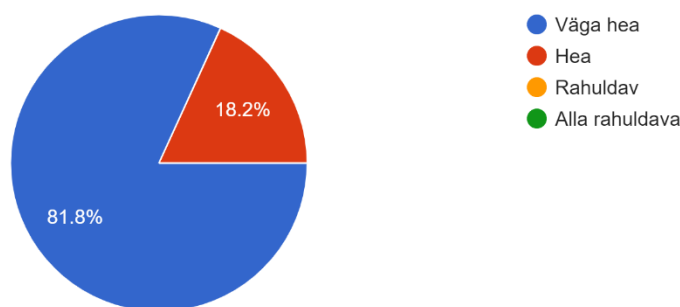
Teaduse tippkeskuste esindajad andsid ülevaate oma uute programmide tegevustest et tootjad teaksid millega teadusepool on asunud tegelema ja mida on lähitulevikus oodata.

Päeva võttis kokku konverentsi moderaator Evelin Loit-Harro.

Tulemuslikkuse analüüs: Konverents läks plaanipäraselt. Alati on keeruline teha valikut välislektorite osas ja igal välislektoril ei pruugi planeeritud konverentsiajal olla vaba aega oma ettekandeks. Konverents pakkus ka mitmekesist programmi nii et infot said teadlased kui ka põllumajandustootjad.

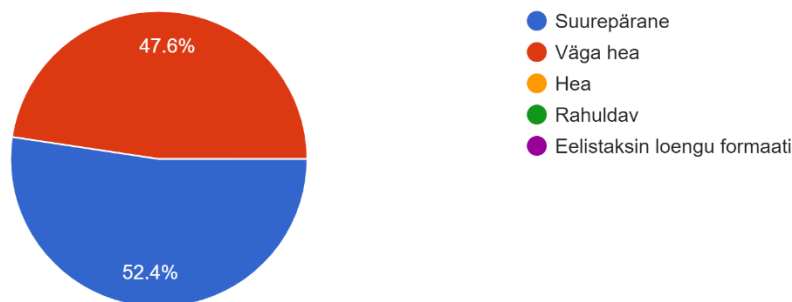
Osalejate tagasiside: Konverentsile registreerus 244 osalejat, kellest kohapeal osales 133 ja üle veebi osales erinevatel ajahetkedel kokku 142 inimest. Anonüümsele tagasiside küsitlusele vastas 54 inimest.

Kuidas olete rahul konverentsi üldise korralduse ja hübriidformaadiga? Üldise konverentsi korralduse ja hübriidformaadi hinne oli väga hea 80% vastaja puhul ja hea ülejäänud vastajate arvates.

Kuidas hindate konverentsi ettekandeid? Konverentsi ettekandeid peeti üldiselt väga headeks ja headeks.

Kuidas hindate põllumajandustootjate paneeldiskussiooni? Sel aastal kasutasime konverentsil paneeldiskussiooni formaati, mis sai väga head tagasisidet. Üle 50 % vastajatest hindas paneeli hinnanguga „suurepärase“ ja ülejäänud hinnanguga „väga hea“.

Mis teemal üritusi soovite edaspidi? Edaspidi soovitakse kuulda jätkuvalt erinevaid agronoomiaga seotud teemasid.

Välja toodi teemad nagu: rohumaaviljelus, süsiniku jalajälje hindamine, roheväetised, eriti oluline on süsiniku emissioon põllumajanduses - milline on C bilanss odrapõllul, rukkipõllul, heinamaal, püsirohumaal, kuivendatud mullal ja kuivendamata mullal (sama muld), mitmekesisus, modernsed tootmistehnoloogiad, tootmist reguleerivad/piiravad õigusaktid, teadlaste ja tootjate vahelised koostööprojektid, süsinikupõllundus, ajaloost (ettekanne Harald Perten 110 oli väga huvitav).

Keda soovite edaspidi konverentsil esinejaks? Tagasiside andjad arvasid, et seekordsed esinejad oli väga elavad ja kaasahaaravad. Edaspidi soovitakse veel kuulda: Tiiu Annuk agronoomiast, siduda mullateemadega ehk Alar Astoveriga ja teiste oma ala spetsialistidega; Evelin Loit-Harro, Liina Talgre; Põllumajandustootjad, kes esineksid ettekandega; Tehnikaülikoolist keegi.

Seemneseminar

Toimumise aeg: 21. märts 2024

Koht: veebikeskkond Zoom

Korraldaja: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Osalejaid: Infopäeval osales 58 registreerunud kuulajat, kellest tagasisidet andis 9.

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/seemneseminar/> Infopäev on järelvaadatav. <https://www.youtube.com/watch?v=hQzKmvjp9Do>

Sisu: Seemneseminaril toimus mitmekülgne arutelu, mis keskendus seemnete kasvatamisele, geneetikale, aretamisele ning nõustamisteenustele põllumajandussektoris.

Esimeses esitluses "Oma tarbeks kasvatatud seeme ja ülevaade Eesti seemnesektorist" tutvustas Christel Mölder Eesti Seemneliidu tegevjuhina olukorda Eesti seemneturu ja -sektori kontekstis. Järgnevalt, "Praktiline taimegeneetika sortide eristamisel, aretamisel ja parandamisel," käsitles Kristiina Laanemets Maaelu Teadmuskeskusest taimebiotehnoloogia osakonna juhatajana geneetika rolli taimede sortide aretamisel ning eristamisel.

Seejärel tutvustas Leho Verk Maaelu Teadmuskeskusest nõuandeteenistuse tegevusi ja muutusi, keskendudes METKi nõuandeteenistuse olulistele aspektidele. Lõpetuseks rääkis Kadri Just Regionaal- ja põllumajandusministeeriumist uutest aretustehnoloogiatest ning nende mõjust põllumajandussektoris, tuues välja ka teadus- ja arendusosakonna seisukohad.

Kokkuvõttes pakkus seminar väärtuslikku teavet seemnete valdkonnas ning tõi esile olulised arengusuunad ja tegevused, mis mõjutavad Eesti põllumajandust tulevikus.

Seemneseminaril osalemine tõi kasulikku teadmist ja arusaamist valdkonnale:

- Teadmiste jagamine: Seminar võimaldas jagada uusimat teavet seemnekasvatuse, geneetika ja aretamise valdkondades, võimaldades osalejatel omandada värsket arusaama olukorrast ja arengutest.
- Võrgustiku loomine: Osalejatel oli võimalus kohtuda teiste valdkonna spetsialistidega, mis soodustabloodetavasti koostööd ja teadmiste vahetamist.
- Uute tehnoloogiate tutvustamine: Seminaril tutvustati uusi aretustehnoloogiaid ning nende potentsiaalset mõju põllumajandussektorile, aidates kaasa innovatsioonile ja parematele praktikatele valdkonnas.

EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA KUTSUB
SEEMNESEMINAR
21. märtsil kell 10 Zoomis

- Teadlikkuse tõstmine: Osalejate teadlikkus Eesti seemneturu olukorrast, nõuandeteenustest ja muutustest valdkonnas suurenes, mis võimaldab neil paremini kohaneda ja rakendada parimaid tavasid oma tegevustes.

Kokkuvõttes aitas infopäev kaasa valdkonna jätkusuutlikkusele ja arengule, edendades teadmiste levikut, koostööd ning uuenduste rakendamist põllumajanduses.

Taastava põllumajanduse infopäev - Teadlik noor põllumajanduses 2024

Toimumise aeg: 28. märts 2024 kell 9:00-13:30

Koht: Järvamaa Kutsehariduskeskuses Särevere õppekoha aulas, Järva maakond

Korraldajad: Järvamaa Kutsehariduskeskus ja METK

Teave veebilehel: <https://www.pikk.ee/sundmus/infopaev-noor-pollumajanduses2024/>

Osalejate arv: osales 81 inimest, eelnevalt oli registreerunud 24, lisaks 2 korraldajat. Osalejad olid erinevate valdkondade väikeettevõtjad (taimekasvatus, veisekasvatus, hobusekasvatus), eraisikud ning õpilased.

Sisu ja eesmärk: Tutvustada sektorisse sisenevatele ja sektoris juba tegutsevatele põllumeestele uusimaid trende ja anda infot. Meie fookusgrupp oli õppivad või juba sektoris tööd alustanud noored, innustamaks noori katsetama ja võtma omaks loodust hoidvaid praktikaid. Tunneme, et on vaja teha teavitustööd taastava põllumajanduse suunal (mulla tervis, ringmajandus, roheoskused, keskkonnateadlikkus jne).

Taastava põllumajanduse võimalused ja praktikad. Lektorid jagasid kogemusi erinevatest praktikatest ja töövõtetest, kuidas muuta põllumajandus efektiivsemaks, kasumlikumaks ja rohkem keskkonda hoidvaks.

Lektorid ja teemad:

Ettekanne: Sander Hiire - Taastava põllumajanduse ABC. Lectori esitlus põhines kogemuste jagamisel. Tähtsustati põllumajanduse ja elukeskkonna olulisust kahekümne esimesel sajandil. Järjest aktuaalsem on viljaka mulla vähenemine hävitavate majanduspraktikate kasutamisel. Samuti põllumajandusmaa urbaniseerumine, mis ohustab toidutootmist ja toidujulgeolekut. Kõik algab mullast, kui muld on terve, siis on terve ka taim, mis on aluseks looma ja inimese tervisele. Terve muld on ainult võimalik, kui me mõistame mullas toimivate protsesside olulisust (mulla toiduvõrgustik!). Lektor rõhutas sellele, et me ei saa jätkusuutlikult toitu toota, kui toetume liigselt sisenditele (mineraalsed väetised, taimekaitsevahendid). Tihti saavad probleemid lahenduse kui muudame oma harjumusi ja ütleme lahti meie "tihasest" peas.

Ettekanne: Airi Külvet - Portsjonkarjatamine ja talvine karjatamine. Taastava põllumajanduse võtted lihavesikasvatuses. Suvise ja talvise karjatamise meetodid ja katsed Puutsa talus. Mõtteviisi muutusest algab kõik. Loodusega rütmis on alati odavam. Karjatamiskatsed innovatsiooniklastri raames. Kuidas viisid paremad karjatamispraktikad taastava põllumajanduseni. Mõista tuleb viite põhiprintsiipi: mitmekesisus, elavad juured nii palju kui võimalik, minimeeri häiringuid mullas, kaitse mulla kihti ja loomade integratsioon põllumajandusmaastikel.

Lektor lükkas ümber arusaama loomade negatiivsest mõjust keskkonnale, pöörates tähelepanu sellele, et tähtis on kus ja kuidas loomi peetakse. Selgitati portsjonkarjatamise rusikareegleid, mõju loomade heaolule ning kummutati müüdid portsjonkarjatamisest. Miks eelistada talvist karjatamist? Eelkõige loogiline jätk suvisele portsjonkarjatamisele. Peamine eesmärk oli parandada mullatervist, millega kaasnes loomade heaolu tõus ja märgatav kulude kokkuvõtte. „Taastav karjatamine on dünaamiline ja pidev protsess, mille puhul ei ole võimalik saavutada lõppseisundit. See tähendab, et nii eesmärgid kui ka tulemused sõltuvad kontekstist, arvestades kliimaatilisi, ökoloogilisi, majanduslikke ja muid tingimusi.“ – sõnas Airi Külvet.

Kokkuvõtteks: infopäev täitis oma eesmärgi, rohkearvuliselt osalejaid ja huvi teema vastu kõrge. Õpilased on tulevikutehnikad põllumajanduses ehk tavade ja traditsioonide muutmiseks kõige sobilikum sihtgrupp.

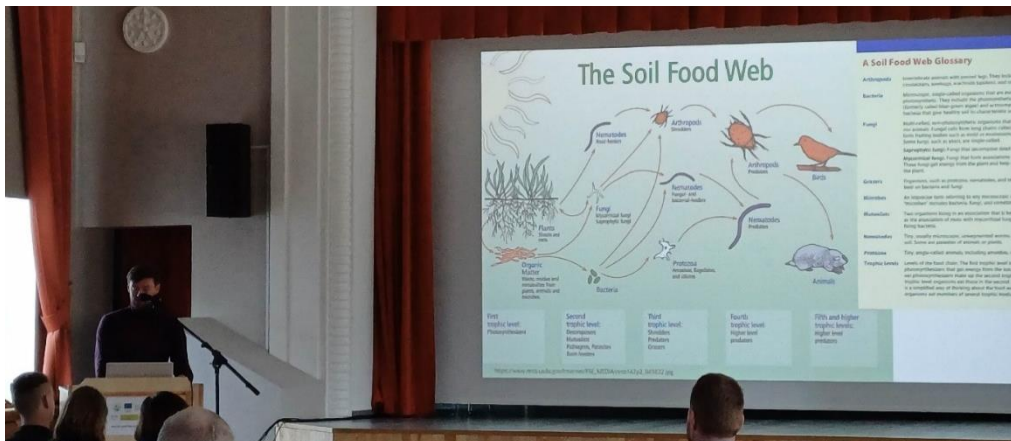
- **Korraldaja poolne märkus:** infopäev teadlik noor põllumajanduse toimus meil juba teist korda. Soovime infopäevast kujundada traditsioonilise ürituse uue teabe jagamiseks valdkonnas.
- **Tagasiside korraldajalt:** lektorid olid tasemel, infopäeva korraldus sujus hästi, huvi ürituse vastu oli oodatust suurem.
- **Tagasiside lektorilt: Airi Külvet** - üritus oli hästi korraldatud. Ajaliselt sujus täpselt. Huviliste arv oli suur. Küsimusi oli palju ja see näitas seda, et antud teema vastu huvi on suur. See ürituse peaks kindlasti jääma korduvaks. Minul endal oli ka huvitav kuulata teiste lektorite ettekandeid.

Tagasiside osalejatelt: „Info oli kasulik ja aitab enda ettevõttes toimuvatest protsessidest paremini aru saada.“ „Üritust tuleks kindlasti korrata, ning head praktilised näited.“ „Hea pikkuse ja infohulgaga päev.“ „Info pärineb realselt Eestis tehtud katsetel, mille tulemusel saab neid enda ettevõttes rakendada.“

Koolitussoovid edasiseks:

- põllumajandusloomade karjatamisest külvikorras olevatel maadel;
- antibiootikumide resistentsuse vältimine põllumajandusloomadel;
- teenuskultuuride kasvatamine (silomaisile, teraviljale ja kartulile);
- liigirikaste rohumaade rajamine söödatootmiseks;
- lüpsikarja karjatamine;
- Euroopa liidu tugi kestliku põllumajanduse praktiseerijale;
- mulla- ja leheanalüüside kasutamine;
- taastav põllumajandus;
- looma ja taimekasvatuse sidumise võimalused.

Fotod Manuela Kollom

Infopäev Turvasmuldadel majandamine ning maaparandussüsteemid keskkonna- ja kliimaeesmärkide kontekstis

Toimumise aeg: 18. aprill 2024 kell 11.00-15.45

Koht: Uue-Antsla Rahvamaja (Uue-Antsla küla, Antsla vald, Võrumaa) ja põldude külastus

Korraldaja: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

Teave veebilehel:

<https://www.pikk.ee/sundmus/turvasmuldadel-majandamine-2/>

Osalejate arv: 22 osalejat

Eesmärk ja teemad: Infopäeva põhifookus oli märgalade majanduslikul ja keskkonnavalaselt jätkusuutlikkusel ning sellega seotud teemadel. Päeva avakõneks oli Eestimaa Looduse Fondi esindaja Jüri-Ott Salmi ettekanne märgalaviljelusest ja ELFi projektist. Seejärel tutvustas MSuccowi fondi esindaja Andreas Haberl Saksamaalt märgalaviljelust, rõhutades märgade turbaalade kasutust kliimamuutuste leevendamise kontekstis.

Tartu Ülikooli/METK-i esindaja Ain Kull keskendus oma ettekandes turvasmuldade kasutusele, sellega seotud kasvuhoonegaaside heitele ning vajadusele muuta mõttemaailma selles valdkonnas. Pärast seda tutvustas Regionaal- ja Põllumajandusministeriumi põllumajanduskeskkonna osakonna nõunik Sandra Salom süsiniku jalajälje hindamise tööriista.

Lõunapausi järgselt jätkus päev põldude külastusega rohumaadena kasutatavatel turbaaladel. Räägiti nende kasutamise muredest ja rõõmudest ning majandamisest. Kohaliku kogukonna esindaja Lehar Neve Rimmi Põllumajandusühistust jagas oma praktilisi kogemusi ja teadmisi turbaalade kasutamise kohta.

Kokkuvõttes oli infopäev mitmekülgne, käsitledes nii teaduslikke kui ka praktilisi aspekte seoses märgalade kasutamise ja säästva majandamisega. Osalejatele pakuti võimalust saada uusi teadmisi ja mõtteid ning jagada kogemusi ja parimaid praktikaid taimekasvatuse valdkonnas.

Infopäeval osalejad said mitmeid olulisi teadmisi seoses märgalade majandusliku ja keskkonnavalaselt jätkusuutlikkusega. Näiteks:

- Märgalaviljeluse olulisusest ning selle mõjust kliimamuutuste leevendamisele.

- Turvasmuldade kasutamise tagajärgedest, sealhulgas seotud kasvuhoonegaaside heitest ning vajadusest muuta mõttemaailma selles valdkonnas.
- Süsiniku jalajälje hindamise tööriista olemasolust ja sellest, kuidas seda saab kasutada märgalade majandamise jätkusuutlikkuse hindamiseks.
- Praktilisi teadmisi rohumaadena kasutatavate turbaalade kohta, sealhulgas nende kasutamise muredest ja rõõmudest ning tulude ja kulude analüüsist.

Kokkuvõttes sai osaleja infopäevalt hea ülevaate märgalade majandamise olulisusest ja väljakutsetest ning võimalust jagada kogemusi ja õppida uusi teadmisi säästva märgalade kasutamise kohta.

Infopäev “Säästlik taimekaitse Talust taldrikule eesmärkide valguses”

Aeg: 24. aprill kell 9.30-11.45

Koht: veebikeskkond Zoom

Korraldaja: Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja

Osalejaid: 102 registreerunud osalejat

Teave veebis: <https://www.pikk.ee/sundmus/talust-taldrikule/>

Infopäev on salvestatud ja järelvaadatav [EPKK infopäev “Säästlik taimekaitse Talust taldrikule eesmärkide valguses” - YouTube](#).

Eesmärk ja teemad: Infopäev keskendus taimekaitsele ning oli jaotatud kolme põhiteema vahel:

- Säästlik taimekaitse. Esitas Tiiu Annuk KEVIList. Tutvustati meetodeid ja strateegiaid, mis võimaldavad taimekaitset teostada keskkonnasäästlikul viisil.
- Nutikad taimekaitselahendused. Ettekandjaks oli Jaanus Põldmaa Jatiina OÜst. Jaanus Põldmaa keskendus uuenduslikele tehnoloogiatele ja lahendustele taimekaitse valdkonnas, mis võimaldavad tõhusamat ja efektiivsemat kaitset taimede haiguste ja kahjurite vastu.
- Indrek Soots, Trimerol OÜ-st andis jagas enda kogemust vahekultuuride kasvatamisel. Ettekanne keskendus vahekultuuridele kui integreeritud taimekaitse osale. Indrek Soots andis ülevaate erinevate kultuuride kasvatamise eelistest, mis võivad aidata looduslikul viisil kontrollida haiguste ja kahjurite levikut ning seeläbi vähendada vajadust keemilise taimekaitse järele.

Umbrohud, kahjurid

Mida umbrohud näitavad:

- Põldosi - niiskemad, happelised mullad — lupjamine, mulla õhutamine
- Rebashein - soojuste- ja valgusenõudlik — rakis allelopaatilisel, multš
- Põld-litterhein - temp kõikumised, happelised — lupjamine, mulla tempi ühtlasena hoidmine multšiga
- Roomav madar e virm - meeldib päikeseline ja kuiv — varjutamine, mulla õhutamine
- Harilik orashein - kohevatel muldadel — tatar allelopaatilisel
- Murunurmikas - ei armasta vihmausside rohkust — vihmaussidele toitu

Kokkuvõtvalt võib öelda, et infopäev pakkus kuulajatele mitmekülgset ülevaadet taimekaitse erinevatest aspektidest alates keskkonnasäästlikkusest kuni tehnoloogiliste uuendusteni. Selline infopäev võib tuua mitmeid teadmisi ja kasu taimekaitse valdkonnale:

Teadmiste jagamine: infopäevad annavad võimaluse ekspertidel ja praktikutel jagada oma teadmisi ja kogemusi. See võimaldab osalejatel õppida uusi meetodeid, strateegiaid ja lahendusi, mis võivad aidata neil oma taimekaitsepraktikat täiustada.

Uute tehnoloogiate tutvustamine: nutikate lahenduste ja tehnoloogiate esitlemine võimaldab osalejatel tutvuda uusimate arengutega taimekaitse valdkonnas. See võib innustada uuenduste kasutuselevõttu ja aidata kaasa taimekaitse meetodite efektiivsuse suurendamisele.

Koostöö võimalused: infopäevad loovad platvormi erinevate osapoolte vaheliseks suhtluseks ja koostööks. See võib viia partnerluste ja koostööprojektideni, mis edendavad innovatsiooni ja arengut taimekaitse valdkonnas.

Keskkonnasäästliku lähenemise propageerimine: säästliku taimekaitse meetodite ja vahekultuuride integreerimise arutelu võib julgustada osalejaid rakendama keskkonnasõbralikumaid lähenemisviise oma taimekaitsepraktikas. See omakorda võib aidata vähendada keskkonnariske ja kaitsta ökosüsteeme.

Kokkuvõttes võib öelda, et sellised infopäevad on olulised teadmiste vahetamise, innovatsiooni edendamise ja jätkusuutliku arengu tagamise seisukohalt taimekaitse valdkonnas.

Veebikogumik: AGRONOOMIA

Kogumik ilmus konverentsi „Agronoomia 2024“ raames, mis toimus Eesti Maaülikoolis märtsis 2024.

Kogumikus (196 lk) on 21 artiklit erinevatel taimekasvatuse teemadel. Kogumiku trükk ei olnud projektist rahastatud

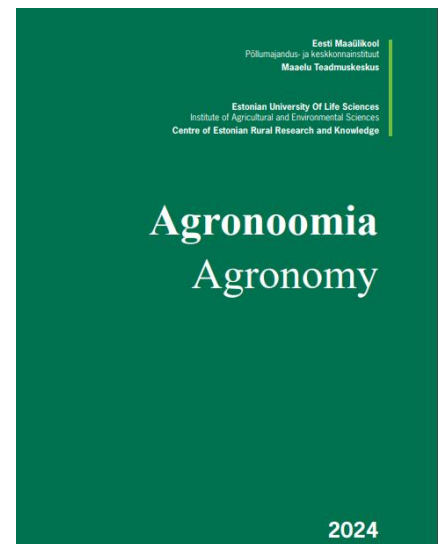
Veebis:

- https://www.pikk.ee/wp-content/uploads/2024/04/Agronoomia_2024.pdf
- <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/uhendpip-teavikud/>
- <https://pk.emu.ee/teadusinfo/konverents-agronoomia/agronoomia2024/>

Kogumiku toimetajad: Maarika Alaru, Mailiis Korge

Väljaandja: Eesti Maaülikool, ja Maaelu Teadmuskeskus

ISSN 1736-6275

Sisukord:

- MULLATEADUS
  - Mulla keemilised ja mikrobioloogilised näitajad erinevates väetamisvariantides Elina Karron, Tiina Talve, Merili Toom, Liina Edesi, Tiia Kangor
  - Muldkate kui ökosüsteemi seisundi ja rohetootmisvõime määraja Raimo Kõlli
  - Eesti põllumuldade tallatusest Tiina Köster, Priit Penu, Elsa Putku
  - Orgaaniline süsinik mullas – kuidas seda arvutada? Elsa Putku, Priit Penu, Evelin Pihlap
- TAIMEKASVATUS
  - Tera- ja kaunviljade puhas- ning segukülvide võrdluskatse esialgsed tulemused Maarika Alaru, Mailiis Korge, Helen Vesik, Kaidi Möll, Indrek Keres, Radwa Mohamed El Emam El Shawi, Stefania Tomasiello, Evelin Loit-Harro
  - Kink-aruheina seemnekasvatus Ants Bender
  - Niitmisrežiimi mõju Jõgeval aretatud lutserni sortide ja perspektiivsete aretusnumbrite kuivainesaagile, mis toorproteiinisalduselt vastab heinatehase kvaliteedinõuetele Ants Bender
  - Põldherne seemne- ja proteiinisaaik ning proteiini sisaldus tava- ja mahevilteluse tingimustes Tiia Kangor, Lea Narits
  - Fütaat meie teraviljades Mailiis Korge, Maarika Alaru, Indrek Keres, Kert Kits, Kaidi Möll, Evelin Loit-Harro

- Viljelusviiside mõju hooghännaliste arvukusele ja liigilisele mitmekesisusele Helena Madsen, Vyacheslav Eremeev, Karl-Egert Sepp, Evelin Loit-Harro, Anne Luik, Liina Talgre
- Talirukki koristusjärgne idanemine Kadri Sohar
- Biostimulaatorite kasutamine suviteraviljadel Pille Sooväli
- Kartuli sortide võrdluskatsete tulemused 2022.–2023. aastal Terje Tähtjärv, Sirje Tamm
- Lämmastikubilansi erinevad arvestusmeetodid, sisendid ja väljundid ning nende maht liblikõielisterikkas külvikorras Ivo Voor, Evelin Loit-Harro
- **TAIMETERVIS**
  - Invasiivsed võõrnäikjad Eestis Eha Kruus, Angela Ploomi, Luule Metspalu
  - Hariliku varreleediku (*Ostrinia nubilalis*) esinemine ja kahjustused õlikanepil Erkki Mäeorg, Peeter Lääniste, Olavi Kurina, Erki Öunap, Astrid Kännaste, Ülo Niinemets, Eve Runno-Paurson
- **AIANDUS**
  - Osoneeritud vee ja fungitsiididega pritsimise mõju viinapuude (*Vitis* spp.) saagi kvaliteedile Mariana Maante-Kuljus, Kaire Loit, Reelika Rätsep, Kadri Karp
  - Öunapuude kasv ja saagikus kandeealises renoveeritud istandikus Toivo Univer
- **MITMESUGUST**
  - Ühe kateedri lugu. 2. Rohumaaviljeluse kateedri esimesed aastad. Õppe- ja teadustöö Rein Lillak
  - Kuulus ja tundmatu Harald Johann Perten – I Rein Lillak
  - Tass kohvi, palun! Aga mida sa kohvipaksuga teed? Tõnu Tõnutare, Raimo Kõlli, Tõnis Tõnutare, Kadri Krebstein, Kersti Vennik